energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.		Asiakirjan päivämäärä on:	24.03.2026
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.		Dokumentet är daterat:	24.03.2026
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.		The document is dated:	24.03.2026

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tuulia Lepistö
Pvm / Datum / Date: 24.03.2026

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date: 24.03.2026

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

energiavirasto
energimyndigheten

Lausunto 861/000100/2026

Talousvaliokunta
Tav@eduskunta.fi

Talousvaliokunta torstai 26.3.2026 / U 18/2026 vp

Lausunto asiassa U 18/2026 Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi väliaikaisen vähähiilisyysrahaston perustamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on 17.3.2026 pyytänyt Energiavirastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa. Käsiteltävänä on komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi väliaikaisen vähähiilisyysrahaston perustamisesta.

Energiavirasto toimii Suomessa päästökauppalain (1270/2023) mukaisena päästökauppaviranomaisena ja vastaa Manner-Suomen päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvien laitosten päästöluvituksesta ja lupaehtojen valvonnasta, päästöoikeuksien maksutta jakamisesta, päästöoikeusrekisterin (unionin rekisteri) kansallisen osan hallinnoinnista, päästökauppatodentajien hyväksynnästä ja valvonnasta sekä toimii Suomen huutokaupanpitäjänä.

Energiavirasto esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Komission ehdotus

Euroopan komissio antoi 17 päivänä joulukuuta 2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi väliaikaisen vähähiilisyysrahaston (Temporary Decarbonisation Fund, TDF) perustamisesta. Komissio on ottanut käyttöön hiilirajamekanismin (CBAM) korvaamaan päästöoikeuksien ilmaisjaon hiilivuodon torjumisessa tiettyjen tuotteiden tuottamisessa. Komission mukaan EU:n päästökaupan päästöoikeuksien ilmaisjaon asteittaisen alasajon edetessä, tiettyihin EU:ssa valmistettaviin tuotteisiin voi hiilirajamekanismista huolimatta edelleen kohdistua hiilivuotoriskiä.

Komissio ehdottaa hiilivuotoriskin pienentämiseksi väliaikaisen vähähiilisyysrahaston perustamista. Rahaston tarkoituksena on tarjota hiilivuotoriskille alttiille teollisuuden aloille tukea vuosina 2028 ja 2029. Tukea voitaisiin myöntää päästökauppalaitoksen toiminnanharjoittajalle, joka tuottaa TDF-asetuksen liitteessä I mainittuja terästuotteita, alumiinituotteita tai lannoitteita. Lisäksi jäsenmaa voisi pyytää komissiota lisäämään tukeen oikeutetuksi tietyn laitoksen toiminnanharjoittajan, jonka tuottamien tuotteiden arvo suhteessa niiden massaan olisi matala ja joka kohtaisi kansallisella tasolla kohonneen hiilivuodon riskin.

Energiavirasto
Energimyndigheten
Lintulahdenkuja 2 A
FI-00530 Helsinki
Puhelin 029 505 0000
S-posti kirjaamo@energiavirasto.fi
Internet www.energiavirasto.fi

Tuen myöntämisestä ja siihen liittyvistä viranomaistehtävistä vastaisi päästökauppadirektiivin (2003/87/EY) mukainen päästökauppaviranomainen. Toiminnanharjoittajan tulisi hakea tukea maaliskuun 2028 loppuun mennessä. Päästökauppaviranomaisen tulisi arvioida tuen saamisen edellytysten täyttyminen sekä laskea myönnettävän tuen määrä, joka määritettäisiin suhteessa laitoksen saaman ilmaisjaon ja sen TDF-asetuksen liitteessä I mainittujen tuotteiden tuotannon määrään vuosina 2026 ja 2027. Komissio arvioisi päästökauppaviranomaisen tekemän laskelman sekä päättäisi lopullisen myönnettävän tuen määrän.

Hallinnolliset vaikutukset

Komission ehdotuksen mukaan tuen myöntämisestä ja siihen liittyvistä viranomaistehtävistä vastaisi päästökauppaviranomainen, eli Energiavirasto. Energiavirastolla on pitkä kokemus energia- ja ilmastolainsäädännön toimeenpanosta sekä realistinen näkemys siitä, mitä muuttuvan ja uuden sääntelyn kustannustehokas toimeenpano vaatii.

Alustavasti voidaan arvioida Suomessa olevan muutamia toiminnanharjoittajia, jotka tuottavat asetuksen piiriin kuuluvia tuotteita. Tuen toimeenpano olisi tästä huolimatta Energiavirastolle uusi prosessi, johon kuuluisi muun muassa toiminnanharjoittajien ohjeistamista ja tiedottamista, hakemuskäsittelyä ja hallintopäätösten tekemistä. Uusien tehtävien käyttöönotto lisää Energiaviraston työmäärää taloushallinnossa, tiedonhallinnassa, tietojärjestelmissä, henkilöstöhallinnossa ja viestinnässä. Uudet tehtävät tuottavat uutta käsiteltävää tietoaineistoa, kasvattavat kirjaamon tehtäviä ja edellyttävät tietojärjestelmien kehittämistä ja ylläpitoa. Uudet tehtävät voivat vaatia myös rekrytointeja, uutta osaamista ja laajempia viestintätoimia. Lisäksi ne on huomioitava tietoturvan, tietosuojan ja varautumisen näkökulmasta. Käytännössä yhden kerran maksettavaa tukea varten Energiaviraston on tehtävä samat toimeenpanon valmisteluun liittyvät tehtävät kuin monivuotista tukea varten, joten hallinnollinen taakka on suuri monivuotiseen tukeen verrattuna.

Komission ehdotuksen mukaan jäsenmaa voisi pyytää komissiota lisäämään tukeen oikeutetuksi tietyn laitoksen toiminnanharjoittajan, jonka tuottamien tuotteiden arvo suhteessa niiden massaan olisi matala ja joka kohtaisi kansallisella tasolla kohonneen hiilivuodon riskin. Energiavirasto arvioi, että jäsenmaakohtainen mahdollisuus lisätä tukeen oikeutettuja laitoksia tulisi monimutkaistamaan tuen toimeenpanoa ja lisäämään hallinnollista taakkaa. Jäsenmaakohtainen mahdollisuus lisätä tukeen oikeutettuja laitoksia tulisi Energiaviraston näkemyksen mukaan edellyttämään myös kansallista lainsäädäntöä.

Virasto tekee jo nykyisellään työnsä erittäin kustannustehokkaasti ja minimiresursseilla, myös kansainvälisesti vertaillen. Virasto myös arvioi ja kehittää toimintaprosessiensa kustannustehokkuutta ja sujuvuutta jatkuvasti. Energiavirastolle osoitettavat uudet tehtävät eivät ole toimeenpantavissa viraston nykyisen määrärahan ja nykyisen henkilöstön puitteissa. Arviota vähähiilisyysrahaston edellyttämistä resurssitarpeista ei voida vielä muodostaa ilman tarkempia tietoja ehdotetun rahaston toiminnasta ja hakemuskäsittelyssä vaadittavien tietojen yksityiskohdista.

Valtioneuvoston kirjelmän mukaan TDF-asetuksen toimeenpano saattaa edellyttää kansallista lainsäädäntöä viranomaistehtävien hoidosta. Energiavirasto arvioi, että kansallinen lainsäädäntö selkeyttäisi toimeenpanoa.

Jakelu Talousvaliokunta